

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 126/16

Λουξεμβούργο, 16 Νοεμβρίου 2016

Απόφαση στην υπόθεση C-301/15

Marc Soulier και Sara Doke κατά Premier ministre και Ministre de la Culture
et de la Communication

**Η οδηγία για το δικαίωμα του δημιουργού αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση που
επιτρέπει την ψηφιακή αναπαραγωγή βιβλίων εκτός κυκλοφορίας χωρίς να
λαμβάνει υπόψη τα αποκλειστικά δικαιώματα των συγγραφέων**

*Η ρύθμιση αυτή πρέπει να διασφαλίζει την προστασία που εγγυάται η οδηγία στους δημιουργούς
και ιδίως να μεριμνά για την πραγματική ενημέρωσή τους όσον αφορά τη σχεδιαζόμενη ψηφιακή
εκμετάλλευση του έργου τους, παρέχοντάς τους συγχρόνως τη δυνατότητα να επιτυγχάνουν την
παύση της εκμεταλλεύσεως αυτής χωρίς διατυπώσεις*

Στη Γαλλία, ως «βιβλία εκτός κυκλοφορίας» νοούνται τα βιβλία που έχουν δημοσιευθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 2001 και δεν διατίθενται πλέον στο εμπόριο ούτε δημοσιεύονται πλέον σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή. Κατά τη γαλλική νομοθεσία, η SOFIA, εγκεκριμένη εταιρία εισπράξεως και κατανομής δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, είναι επιφορτισμένη με τη χορήγηση άδειας για την αναπαραγωγή και παρουσίαση, σε ψηφιακή μορφή, βιβλίων εκτός κυκλοφορίας, οι συγγραφείς όμως των εν λόγω βιβλίων ή οι δικαιούχοι τους δύνανται να εναντιώνονται ή να επιτυγχάνουν την παύση της ασκήσεως των δικαιωμάτων αυτών υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Δύο Γάλλοι συγγραφείς (ο Marc Soulier, που ήταν ευρέως γνωστός με το ψευδώνυμο Ayerthal και απεβίωσε εν τω μεταξύ, και η Sara Doke) ζήτησαν την ακύρωση διατάγματος με το οποίο διευκρινίζονταν ορισμένες πτυχές της ανωτέρω ρυθμίσεως, υποστηρίζοντας ότι είναι αντίθετο προς την οδηγία για το δικαίωμα του δημιουργού¹. Ειδικότερα, οι συγγραφείς αυτοί υποστηρίζουν ότι η γαλλική νομοθεσία εισάγει μη προβλεπόμενη εξαίρεση ή περιορισμό στα δικαιώματα που διασφαλίζει υπέρ των δημιουργών η οδηγία. Το Συμβούλιο της Επικρατείας της Γαλλίας (Conseil d'État), το οποίο επιλήφθηκε της υποθέσεως, υποβάλλει στο Δικαστήριο σχετικό ερώτημα.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται ρητώς στην οδηγία, οι δημιουργοί έχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την αναπαραγωγή των έργων τους και την παρουσίασή τους στο κοινό.

Εντούτοις, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η συναίνεση του δημιουργού στη χρήση ενός εκ των έργων του μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να δίδεται σιωπηρώς. Κατά το Δικαστήριο, για να μπορεί να γίνει δεκτό ότι υφίσταται συναίνεση, θα πρέπει να παρέχεται σε κάθε δημιουργό πραγματική ενημέρωση για τη μελλοντική χρήση του έργου του από τρίτους και για τα μέσα που τίθενται στη διάθεσή του προκειμένου να απαγορεύσει τη χρήση αυτή, εφόσον το επιθυμεί.

Η γαλλική νομοθεσία, ως έχει, προβλέπει όμως ότι το δικαίωμα χορηγήσεως άδειας για την ψηφιακή εκμετάλλευση βιβλίων εκτός κυκλοφορίας ανατίθεται στη SOFIA, εφόσον ο συγγραφέας δεν εναντιώνεται στην ανάθεση αυτή εντός προθεσμίας έξι μηνών από την καταχώριση των βιβλίων του σε βάση δεδομένων που έχει δημιουργηθεί για τον σκοπό αυτό, το δε Δικαστήριο παρατηρεί συναφώς ότι το Conseil d'État δεν επισημαίνει ότι η νομοθεσία αυτή προβλέπει μηχανισμό που διασφαλίζει την πραγματική και ατομική ενημέρωση των συγγραφέων. **Επομένως, κατά το Δικαστήριο, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ορισμένοι από τους**

¹ Οδηγία 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167, σ. 10).

ενδιαφερόμενους συγγραφείς να μην έχουν καμία γνώση για τη σχεδιαζόμενη χρήση των έργων τους και, συνεπώς, να μην είναι σε θέση να τοποθετηθούν επί της χρήσεως αυτής. Υπ' αυτές τις συνθήκες, μόνη η έλλειψη εναντιώσεως εκ μέρους τους δεν μπορεί να εκληφθεί ως σιωπηρή συναίνεσή τους στη χρήση αυτή, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι δεν είναι ευλόγως δυνατό να τεκμαίρεται ότι, ελλείψει εναντιώσεως εκ μέρους τους, όλοι οι συγγραφείς «λησμονημένων» βιβλίων είναι παρά ταύτα υπέρ της «αναβιώσεως» των έργων τους προς τον σκοπό της εμπορικής εκμεταλλεύσεώς τους υπό ψηφιακή μορφή. Το Δικαστήριο προσθέτει ότι ο σκοπός που συνίσταται στο να καταστεί δυνατή η ψηφιακή εκμετάλλευση βιβλίων εκτός κυκλοφορίας προς το συμφέρον της πολιτιστικής καλλιέργειας των καταναλωτών και της κοινωνίας, μολονότι αυτός καθαυτός είναι συμβατός με την οδηγία, εντούτοις δεν μπορεί να δικαιολογήσει παρέκκλιση, μη προβλεφθείσα από τον νομοθέτη της Ένωσης, από την προστασία που διασφαλίζει η οδηγία υπέρ των δημιουργών.

Εξάλλου, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η εθνική νομοθεσία παρέχει τη δυνατότητα στους συγγραφείς να επιτύχουν την παύση της εμπορικής εκμεταλλεύσεως των έργων τους υπό ψηφιακή μορφή, ενεργώντας είτε από κοινού με τους εκδότες των έργων αυτών σε έντυπη μορφή, είτε μόνοι τους, υπό την προϋπόθεση πάντως, στη δεύτερη αυτή περίπτωση, ότι αποδεικνύουν ότι είναι οι μόνοι κάτοχοι δικαιωμάτων επί των εν λόγω έργων. Το Δικαστήριο παρατηρεί συναφώς ότι **η άσκηση του δικαιώματος του συγγραφέα να ζητεί και να επιτυγχάνει την παύση για το μέλλον της εκμεταλλεύσεως του έργου του υπό ψηφιακή μορφή δεν μπορεί να εξαρτάται από την εκδήλωση αντίστοιχης βουλήσεως από πρόσωπα πέραν εκείνων στα οποία ο δημιουργός έχει παράσχει προηγούμενη άδεια για την ψηφιακή εκμετάλλευση του έργου του, άρα ούτε από τη συμφωνία του εκδότη ο οποίος κατέχει μόνο τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως του έργου σε έντυπη μορφή**. Επιπλέον, ο δημιουργός έργου πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επιτυγχάνει την παύση της ασκήσεως, από τρίτο, των δικαιωμάτων ψηφιακής εκμεταλλεύσεως του έργου αυτού, χωρίς να υποχρεούται να τηρήσει προηγούμενη διατύπωση.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582